

De Zaanstreek telde ooit meer dan duizend molens. Er is nog maar een handjevol van over. De meeste zijn eigendom van de Vereniging De Zaanse Molen, die er veel tijd, geld en moeite insteekt om ze te behouden. Deze rubriek gaat over de molenaars die de resterende Zaanse molens bemannen.

Matthijs Ero is actief met drie molens: De Ooievaar, De Hadel en De Os

Zaandam - Hij is nog net niet in een molen geboren. Wel is hij er in opgegroeid. In molen De Os om precies te zijn, de in het oog springende molen zonder kap, wieken en stelling op de Kalverringdijk. Matthijs Ero heeft maar liefst drie molens onder zijn hoede. Hij onderhoudt De Os, bedient poldermolen De Hadel op de Zaanse Schans en houdt samen met Tim Doeves De Ooievaar draaiende.

Eigenlijk is het niet meer dan logisch dat Matthijs Ero (29) nauw verbonden is met molens. Zijn overgrootvader kocht De Os in 1915. „Voor een prikkie. Hij bezat diverse molens. Met De Os dacht hij met cacaoverwerking iets te verdienen, maar dat werd geen succes. In 1916 werd De Os gemotoriseerd en later uitgebreid met een dubbel oliewerk. Zo ontstond een klein oliefabriekje.”

Al vanaf 1916 staat De Os er bij zonder kap, wieken en stelling. De elektromotor is reeds lang verdwenen, maar het binnenwerk is al die tijd intact gebleven. De Os, bestaande uit de molenromp en de schuur, zijn eigendom van zijn moeder en vereisen veel onderhoud. „Iedere zomer werk ik me de pokken om de molen er knap te laten uitzien. Veel schilder- en timmerwerk.”

De kans dat De Os nog eens in volle glorie olie zal slaan acht hij te verwaarlozen. „De meningen daarover zijn verdeeld. Restaureren zegt de een, conserveren zegt de ander. Het ontakelen van de molen in 1916 is een belangrijk moment in de geschiedenis geweest. Het markeert de overgang van wind naar andere krachtbronnen en symboliseert als zodanig een mijlpaal in de Zaanse molenhistorie.”

Als jochie van zeven meldde hij zich al als lid van Vereniging de Zaanse Molen en bezocht trouw de wekelijkse bijeenkomsten van de modelbouwclub in de schuur van molen Het Pink. „De interesse is er altijd al geweest. Logisch als je tussen molens op de Schans opgroeit. Mijn opa was altijd aan het rommelen in De Os.

Dat rommelen herken ik ook in mezelf. Als kind kwam ik al bij molenaar Piet Kaal van De Zoeker over de vloer. Hij vond het best en heeft me nooit de deur uitgezet.”

Oplettendheid

Opmerkelijk genoeg heeft Ero nooit de opleiding tot vrijwillig molenaar afgerond. „Ik ben er wel mee begonnen, maar dat is geen succes geworden. De opleiding is veel te theoretisch. Je moet aankomend molenaars volgens mij selecteren op oplettendheid, op verantwoordelijkheid, op kennis van het weer.” Ero gaf de voorkeur aan bezoeken aan De Zoeker waar Ruud Nieuwhof de opvolger werd van Piet Kaal. „Bij Ruud was altijd reuring.”

Op zijn zestiende kreeg hij een eigen molen onder zijn hoede. Het werd het poldermolentje De Hadel, die in 1968 vanuit Bennebroek naar de Zaanse

Schans was overgeplaatst en in volle glorie was gerestaureerd. „Nestor Jo Vooren vond in 1996 dat ik de molen maar onder mijn hoede moest nemen. Aanvankelijk hield ik de boot af, vond het een uit de kluiten gewassen tuinmolen, maar Vooren bleef aandringen.”

Uiteindelijk stemde Ero toe. „Klein of groot, het basisbeginsel van een molen blijft hetzelfde. Toeristen vinden het leuk een draaiende molen te zien als ze langs het pad lopen. Ik zet hem in werking als er wind is en ik tijd heb. Vanuit mijn huis kan ik hem in de gaten houden. Een echte functie heeft De Hadel niet. Hij pompt water rond. Dat is alles.”

Inmiddels is hij ook alweer ruim tien jaar actief op oliemolen De Ooievaar, die zich in de luwte van de nootjesfabriek van Duyvis bevindt. „Ik trok vaak met Tim Doeves en Bart Nieuwenhuijs op in het molengeburen en wij baalden dat De Ooievaar stilstond. We kregen in 1997 toestemming om met zijn drieën te gaan draaien, onder verantwoordelijkheid van molenaar

Martin Schaap. Die liet ons rustig onze gang gaan.”

Ze brachten de molen weer aan de praat, ruimden de boel uit, verrichtten onderhoudswerkzaamheden, herstelden de stelling en zijn vrijwel iedere zaterdag in de molen te vinden.

„We slaan af en toe olie op het naslag. We doen het nu met zijn tweeën, waarbij Tim als hoofdmolenaar fungeert.” Alsof het nog niet genoeg is, trad Ero afgelopen zomer toe tot het bestuur van de Zaanse Molen. Als bouwkundige gaat hij zich bezig houden met restauratieprojecten.

Peter Roggeveen

Van de 19 artikelen die het Dagblad Zaanstreek heeft gepubliceerd over molenaars uit onze streek heeft onze vereniging toestemming gekregen de artikelen over de molenaars van onze molens op de site te zetten.

Matthijs Ero bij poldermolentje De Hadel. (Foto Jolanda Hoogendoorn)

